

Nad Brežicami se je dvigalo solnce. Zardele so gore, zapele ptice. Biserno so zaoblestele rosne kaplje, zažuboreli so potoki, glasneje je zašumela srebrna reka, lepa Sava. Vse je radostno pozdravljalo življenja svetli vir. Žal, obsvetilo je solnce tožne ostanke vasi, visoke kupe mrtvih, in vničene setve na pomendranih poljih. Stotero solznih oči se je uprlo vanj:

„Zakaj nam siješ tako žarko na dan nesreče? O solnce! Ni ti mar, da obsevaš

BERTEL THORWALDSEN.

KRŠČANSKA LJUBEZEN.

naše mrtve nade . . . Skrij se za črne oblake, ker danes nas žali tvoj svetli soj!“

Pa solncu ni bilo mar solznih oči. Pihajalo je oddaleč, na dolgi poti je videlo, da plače povsod človeštvo. In više se je dvigalo v ognjeni lepoti, zemlja se je kopala v zlatem žaru in razkrivala dragemu ženinu lepoto svojih gorâ, gozdov in rek. V svežem zelenju so zablestele iz prozorne jutranje megle z gostim lesom pokrite visoke glave Uskokov, Bizeljske gore in Lju-

belja vinorodne glavice. Podolgato, ozko je vstajalo na strmem bregu Save zidano prastaro selo Brežice.

Močni pas notranjega zidu, ki je varoval mesto od kopne strani, je še stal ponosno in trdno, zunanjih okopov pa so se držali le pretrgani kosi. Med razdejanimi kupi kamenja je ležal marsikateri Turek — s prekiano glavo:— Malo pred mestom sta se objemali šumeči sestri Krka in Sava in tekli skupno skozi lepo, z nizkimi griči okrašeno planjavo mimo šumečih gozdov in gajev. — Polje je bilo po-teptano in opustošeno. Po vinogradih niso objemale več trte visokega kola. Z zlomljenih, ožganih vej dreves je gledalo črno tramovje hramov in hiš. Po dvoriščih so ležali ostanki razvlečenih, vničenih stvari . . . Tožno je bilo vse to, in vendar lepo v bisernem svitu rose. Ponočna ploha le bila oprala zemljo vseh madežev in je izmila srage potu, krvi in poslednjo solzo z lic mrtvih junakov ob Savi. Čista so bila zdaj njih lica, čista in tako mirna! Zaprlo se je oko, roka je izpustila smrtno orožje. Mir, globok, neporušen mir je vel z veličastnimi perutmi nad tem poljem. Krščeni in nekrščeni so ležali v hladnem objemu Morane . . .

Prihiteli so nočni četniki, možje in mladenci, pogledali čista, mirna lica in pogledali sebe. Zažarele so grde lise krvi. Rdela je na licu, na rokah, držala se v grdih pegah obleke, zmešana z možgani je lepela strjena na batu, na cepcu in kolu . . .

Seveda, saj so se bili. Bili? Ne, pobiljali so.

Morečo željo maščevanja so ohladili v krvi. Sekali, tolkli so že mrtva trupla in vlačili oplenjena v Savo. Radost je bila takrat v srcu, velika, divja radost — sladko je bilo maščevanje. A zdaj so se sramovali pred belim dnevom . . . Spustili so krvavo orožje v travo, umili so lica z roso in se bližali mrtvim. Tačas so dospеле tudi žene z otroki. Položile so otroke v travo in se vlekle s klecajočim kolenom, plašnega pogleda med mrtve . . . Začudeno so gledali otroci za njimi. Čemu spi toliko mož in konj v travi? Kje je atek, zakaj joče mama? . . . Spustili